

Цибанюк І. О.,
студентка 2 курсу магістеріуму ФФО,
Державний торговельно-економічний університет
Науковий керівник – д. е. н., проф. Король С. Я.

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасному бізнес-середовищі, де конкуренція зростає, а ринки стають все більш динамічними, підприємства стикаються з необхідністю постійного вдосконалення своїх процесів, продуктів і послуг. Інвестиції в людський капітал, які включають навчання, розвиток soft і hard навичок, підтримку творчості та інновацій, стають критично важливими для підприємств, які прагнуть зберегти і зміцнити свої конкурентні переваги. Професійно підготовлені співробітники можуть швидше адаптуватися до змін у ринку, впроваджувати нові ідеї та технології, що, у свою чергу, підвищує ефективність роботи підприємства.

Компанії, які піклуються про своїх співробітників і інвестують у їхній розвиток, отримують помітні конкурентні переваги. Згідно з нещодавнім звітом Глобального інституту McKinsey, підприємства, що ефективно управляють і розвивають таланти своїх працівників, демонструють вищі фінансові результати, більший рівень задоволеності співробітників та більшу стабільність для підтримки своїх позицій на ринку під час кризових ситуацій [1].

Людський капітал варто розглядати як комплексне поняття, яке охоплює характеристики особи, що дозволяють їй активно брати участь у сфері матеріального або нематеріального виробництва.

Людський капітал включає компетенції співробітників, зокрема їх здібності та досвід, а також мотивацію до впровадження інновацій, зокрема:

- відповідність структурі управління організації, її підтримка, підхід до управління ризиками та етичні цінності;
- здатність розуміти, розробляти та реалізовувати стратегію організації;

- лояльність і мотивація до вдосконалення процесів, продуктів і послуг, а також їх вміння керувати, управляти та співпрацювати [3].

Якщо підприємство прагне покращити свої фінансові показники та підвищити ефективність, необхідно інвестувати в розвиток і збільшення людського капіталу компанії. Це дозволить не лише поліпшити результати роботи, але й створити більш стійку і конкурентоспроможну організацію.

Людський капітал, яким володіє Україна, є винятковим і має значні переваги навіть серед інших високоосвічених країн. Українське населення характеризується високим рівнем освіти та професійної підготовки, особливо у сферах інженерії, ІТ, медицини та природничих наук. Багато українців володіють глибокими знаннями, технічними навичками та інноваційним мисленням, що робить їх конкурентоспроможними на світовому ринку праці. Крім того, українська освітня система традиційно орієнтована на фундаментальну підготовку, що забезпечує широкий спектр знань і можливостей для швидкої адаптації до нових технологій та змін на ринку. Такий підхід робить українських фахівців затребуваними не тільки на внутрішньому ринку, але й за кордоном.

За даними Державної служби статистики України протягом 2017 - 2021 рр. відсоток зайнятого населення був стабільним на рівні 38-39% [5]. У порівнянні з іншими країнами Західної Європи даний відсоток є незначним, так як у них відсоток зайнятого населення сягає 64-75%. Однак ситуація на ринку праці значно змінилася через воєнні дії. Велика частина працездатного населення, особливо чоловіки, зараз перебуває на фронті, тоді як багато жінок та студентів емігрували. Це створило суттєвий кадровий голод, що впливає на всі сектори економіки та викликає гостру потребу в кваліфікованих працівниках.

Наразі підготовлений проєкт Плану відновлення України націлений на стимулювання економічного розвитку. Включені до нього Національні програми передбачають досягнення приросту ВВП більше, ніж на 7%, та входження України за індексом людського капіталу до ТОП-25 країн. Останнє важливо в контексті того, що оцінка індексу людського капіталу є глобальною ініціативою, яка покликана допомогти прискоренню здійснення більш масштабних та

ефективніших інвестицій в людський капітал задля підвищення ефективності підприємств та економіці в цілому [6].

Так як підприємства та постачальники фінансового капіталу усвідомлюють значущість людського капіталу для забезпечення ефективності своєї господарської діяльності, то стає очевидним те, що саме цьому аспекту повинні виділяти значно більше ресурсів та зусиль, що дозволить не лише покращити показники компанії. Розкриття інформації про людський капітал в інтегрований звітності підприємства дозволить її користувачам ще й упевнитись у надійності та стійкості конкретного підприємства через створену ним вартість саме у частині цієї складової вартості бізнесу.

Література

1. Dile J. Investing in Human Capital: The Key to Driving Business Success. Linked in. 2023. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/investing-human-capital-key-driving-business-success-justin-dile> (дата звернення: 12.09.2024).
2. Чуєнков, А., & Король, С. (2023). Оцінка капіталів в інтегрований звітності. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(51), 202–217. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.51.2023.4115>
3. Integrated Reporting Framework. (2021). URL: <https://www.integratedreporting.org/resource/international-ir-framework/>
4. Хоменко, І. О. Стратегічні засади інвестування в людський капітал для забезпечення розвитку національної економіки України / І. О. Хоменко, Л. М. Волинець, А. О. Чубикіна // Проблеми і перспективи економіки та управління. 2020. № 1(21). С.38-45.
5. Демографічна та соціальна статистика. Публікації. URL: <https://csrv2.ukrstat.gov.ua/menu/publikac.htm>
6. Бикова, А., Чабан, Л., & Алексєєв, А. Інвестування в людський капітал у військовий період. *Економіка та суспільство*, 2023, 54. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-74>